

การดำเนินงานของสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติที่ผ่านมา มีทั้งงานการกำหนดนโยบายความมั่นคงตามห้วงระยะเวลา เพื่อเป็นกรอบและทิศทางในการดำเนินงานของหน่วยงานต่าง ๆ งานวางแผนเตรียมพร้อมแห่งชาติ งานการแก้ไขปัญหาเส้นเขตแดน งานการแก้ไขปัญหาตามแนวชายแดน งานการแก้ไขปัญหาผู้อพยพลี้ภัย งานการแก้ไขปัญหาชนกลุ่มน้อย งานเสริมสร้างความมั่นคงกับประเทศเพื่อนบ้าน งานการป้องกันและแก้ไขปัญหาการก่อการร้ายสากล ตลอดจนการประสานงาน ติดตาม และประเมินผลนโยบายต่าง ๆ เหล่านี้ โดยมีความสำคัญในอันที่จะนำความสงบเรียบร้อยและร่มเย็นเป็นสุขมาสู่บ้านเมือง ทั้งนี้การดำเนินการเพื่อรักษาความมั่นคงของชาติในช่วงที่ผ่านมา ได้แก่

1 การแก้ไขปัญหาผู้อพยพ

หลังจากสงครามโลกครั้งที่ 2 ฝรั่งเศสได้พยายามเข้ามามีอิทธิพลในภูมิภาคอินโดจีนอีกครั้งในปี พ.ศ. 2488 - 2489 โดยฝรั่งเศสดำเนินการปราบปรามคนเวียดนามอย่างรุนแรง ทำให้คนกลุ่มเหล่านี้ได้อพยพเข้าสู่ประเทศไทยและก่อให้เกิดผลกระทบต่อความมั่นคงของไทยอย่างมีนัยยะสำคัญ ในขณะเดียวกันการแก้ไขปัญหาผู้อพยพประสบกับอุปสรรคหลายประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทัศนคติและท่าทีในทางลบของประชาชนในพื้นที่ และเจ้าหน้าที่บางฝ่ายที่มีต่อผู้อพยพ

1.1 สภาพปัญหา

1.1.1 ด้านการเมือง ฝ่ายคอมมิวนิสต์ใช้ผู้อพยพบางส่วนในการแทรกซึมและสนับสนุนผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ที่ปฏิบัติการอยู่ในจังหวัดต่าง ๆ

1.1.2 ด้านเศรษฐกิจ รัฐบาลไทยไม่ได้กีดกันชาวผู้อพยพทางเศรษฐกิจ

1.1.3 ด้านสังคม ความรู้สึกชาตินิยมของชาวผู้อพยพทำให้จงรักภักดีต่อเวียดนามเหนือ และผลักดันให้เกิดการรวมกลุ่มเพื่อแยกตนเองออกจากสังคมไทย

1.1.4 ด้านการปกครอง ชาวผู้อพยพอาศัยกระจัดกระจายอยู่ตามจังหวัดต่าง ๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อีกทั้ง การรวมกลุ่มกันอย่างแน่นแฟ้นของชาวผู้อพยพทำให้ยากต่อการปกครอง

1.2 การดำเนินการต่อชาวผู้อพยพ

ท่าทีของรัฐบาลต่อชาวผู้อพยพในระยะแรกนั้น รัฐบาลไม่ได้จำกัดเรื่องถิ่นที่อยู่อาศัยของชาวผู้อพยพ นอกจากนี้ ยังได้สั่งการให้จังหวัดชายแดนที่ติดต่อกับลาวและกัมพูชา อำนวยความสะดวกและให้ความช่วยเหลือชาวผู้อพยพอีกด้วย ต่อมาในสมัยของจอมพล ป. พิบูลสงคราม (พ.ศ. 2492) เห็นว่า การเคลื่อนไหวของพรรคคอมมิวนิสต์และพวกเวียดมินห์ในกลุ่มผู้อพยพเป็นภัยต่อความมั่นคงของไทย จึงได้เริ่มมาตรการควบคุมผู้อพยพ โดยกำหนดเขตพื้นที่การอยู่อาศัยของผู้อพยพรวมทั้งแสวงหาแนวทางเพื่อส่งพวกเขาเหล่านี้กลับไปยังเวียดนาม

¹ สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ, “ผลการดำเนินการภารกิจที่สำคัญจากอดีต ถึง พ.ศ. 2554” ใน สมช. ยุคใหม่ก้าวไกลสู่อนาคต (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา, 2559), 33-44

1.3 ▶ นโยบายการแก้ไขปัญหามังลาวในระยะแรก

จากการปฏิบัติการของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยที่รุนแรงขึ้นเป็นลำดับจนอาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงแห่งชาติ ในปี พ.ศ. 2513 รัฐบาลจึงกำหนดนโยบายต่อชาวจีนโพ้นทะเล โดยมีหลักการที่สำคัญ คือ

1.3.1 ยืนยันที่จะส่งชาวจีนโพ้นทะเลที่เหลือจากการส่งกลับระหว่างปี พ.ศ. 2503 – 2507 กลับไปเวียดนามทั้งหมด

1.3.2 ระหว่างที่รอการส่งกลับ จะดำเนินการควบคุมอย่างเข้มงวดเพื่อป้องกันมิให้ชาวจีนโพ้นทะเลดำเนินการใด ๆ ที่จะเป็นภัยต่อความมั่นคงปลอดภัยของชาติ

1.3.3 ดำเนินมาตรการในทางบวกต่อชาวจีนโพ้นทะเลที่เข้ามาหาถิ่นด้วยความสุจริต

1.3.4 ให้ลูกหลานชาวจีนโพ้นทะเลศึกษาในโรงเรียนไทย มิให้เปิดสอนกันเองในหมู่ชาวจีนโพ้นทะเล

นอกจากนี้ รัฐบาลได้จัดหน่วยเฉพาะกิจ เรียกว่า ศูนย์ประสานงาน 114 ขึ้นอยู่กับกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน ซึ่งทำหน้าที่ในการประสานการปฏิบัติกับหน่วยในพื้นที่ เพื่อให้การดำเนินการตามนโยบายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีการขยายอัตรากำลังเจ้าหน้าที่เพื่อดำเนินการสำรวจจำนวนชาวจีนโพ้นทะเลที่ต้อง จัดทำประวัติและบัตรประจำตัว เพิ่มประสิทธิภาพทางการข่าว และดำเนินการปฏิบัติการจิตวิทยาเพื่อเอาชนะใจชาวจีนโพ้นทะเลที่ตกค้าง

1.4 ▶ นโยบายความมั่นคงแห่งชาติที่นำไปสู่การยุติปัญหามังลาว

สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติได้เสนอแนะนโยบายการแก้ไขปัญหามังลาว พ.ศ. 2535 ขึ้น เพื่อให้คนเหล่านี้ได้อยู่อาศัยในประเทศไทยเป็นการถาวร เป็นคนไทย ทั้งทางนิตินัยและพฤตินัย บนหลักการความถูกต้องและสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง

2 การแก้ไขปัญหามังลาวในประเทศไทย (พ.ศ. 2518 – 2552)²

การอพยพข้ามเส้นแบ่งพรมแดนรัฐชาติของชาวมังลาวจากประเทศลาวเข้าสู่ประเทศไทยเป็นผลพวงมาจากการล่าอาณานิคมของประเทศยุโรปกับการเกิดขึ้นของรัฐชาติสมัยใหม่ ความขัดแย้งทางการเมืองเกิดขึ้นในยุคสงครามเย็นและกระแสโลกาภิวัตน์ ทั้งนี้ มีหลักฐานประวัติศาสตร์ยืนยันว่า เริ่มแรกตั้งแต่ พ.ศ. 2518 มีชาวมังเข้ามาตั้งรกรากทางภาคเหนือของประเทศไทย เนื่องจากการล่าอาณานิคมของสหรัฐอเมริกา ที่ใช้ลาวสูงเป็นขบวนการต่อต้านรัฐบาลลาว รัฐบาลลาวจึงเห็นว่ามังที่มาจากลาวสูงเหล่านี้

เป็นภัยต่อความมั่นคง ภายหลังจากที่ลาวเปลี่ยนแปลงการเมืองภายใน ทำให้มีชาวมังจากลาวอพยพเข้ามายังไทยมากถึง 120,665 คน ซึ่งทำให้ไทยต้องแบกรับภาระในการให้ความช่วยเหลือเป็นจำนวนมากนานกว่า 5 ปี ซึ่งในขณะนั้นยังไม่มีกฎหมายตรวจคนเข้าเมือง และเนื่องจากการแก้ไขปัญหามังลาวที่มีจำนวนมาก รัฐบาลไทยจึงมีนโยบายให้สัญชาติกับชาวมังที่อพยพเข้ามาในครั้งแรกนี้

² สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ, “ผลการดำเนินการภารกิจที่สำคัญจากอดีต ถึง พ.ศ. 2554” ใน สมช. ยุคใหม่ก้าวไกลสู่อนาคต (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา, 2559), 38-39 อ้างถึงใน ประสิทธิ์ สิทธิสาร, สุภากร จันทวานิช, สิทธิเดช วงศ์ปรัชญา, และนิพัทธ์ ทองเล็ก, “มังลาวในประเทศไทย นโยบายและการดำเนินการของภาครัฐไทย (2518-2552) (กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดอรุณการพิมพ์, 2554)

ต่อมา ชาวม้งอีกพวกที่ข้ามมาจากเมียนมาซึ่งอยู่ในเขตอิทธิพลของกะเหรี่ยง อพยพข้ามมาทางจังหวัดพิษณุโลกและไปตั้งถิ่นฐานที่จังหวัดตาก ทำให้มีจำนวนชาวม้งอพยพมากขึ้นกว่าเดิม และหลังจากลาวมีการขีดเส้นแบ่งพรมแดนที่ชัดเจนจัดตั้งรัฐบาล และบัญญัติกฎหมายขึ้นปกครองประเทศ ชาวม้งจึงกลายเป็นกลุ่มคนชายขอบและถูกแบ่งแยกออกเป็นพลเมืองของประเทศต่าง ๆ ดังนั้นการอพยพข้ามเส้นแบ่งพรมแดนไปยังประเทศอื่น โดยไม่ได้ปฏิบัติตามหลักกฎหมายตรวจคนเข้าเมืองสากลของชาวม้ง จึงทำให้ชาวม้งในกลุ่มหลังนี้ ต้องกลายเป็นผู้อพยพลี้ภัยที่ผิดกฎหมาย รัฐบาลพลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ จึงกำหนดนโยบายต่อผู้อพยพอินโดจีน โดยมีให้ตั้งรกรากถาวรและไม่มีกรให้สัญชาติไทย เพื่อผลักดันให้ผู้อพยพ

ทั้งหมดเดินทางออกจากไทย และอาจไปตั้งถิ่นฐานในประเทศที่สามแทน หรือเดินทางกลับประเทศต้นทางโดยสมัครใจ จากนโยบายการปิดศูนย์รับผู้อพยพชาวม้งจากลาว ก็ยังคงมีม้งจำนวนหนึ่งได้หลบหนีออกมาและไปอาศัยอยู่ที่วัดถ้ำกระบอก สมทบกับม้งที่มีอยู่ก่อนหน้านี้แล้ว ซึ่งเป็นม้งที่มาจากภาคเหนือเพื่อบำบัดยาเสพติดซึ่งตอนแรกมีอยู่ไม่กี่ร้อยคน ภายหลังจากที่มีการหลบหนีจากศูนย์อพยพ จึงทำให้มีชาวม้งจำนวนมากขึ้นราวหมื่นคน อย่างไรก็ตาม ผู้อพยพชาวม้งที่หลบหนีไปอาศัยอยู่ในวัดถ้ำกระบอก บางส่วนไม่ต้องการกลับไปใช้ชีวิตในลาว บางส่วนต้องการไปตั้งถิ่นฐาน และมีบางส่วนเป็นชาวม้งลาวอพยพที่รวมตัวกันเป็นขบวนการต่อต้านรัฐบาลลาว (ขตล.)

2.1 ▶ สภาพปัญหา

2.1.1 ด้านการเมือง มีผลกระทบต่อความสัมพันธ์ของไทยและลาว

2.1.2 ด้านการปกครอง ผู้อพยพชาวม้งอาศัยอยู่กระจัดกระจายในจังหวัดต่าง ๆ ทางภาคเหนือ และมีจำนวนมาก ทำให้เกิดความยากลำบากในการปกครอง

2.1.3 ปัญหายาเสพติด การปลูกฝิ่นทำให้เกิดปัญหาชาวม้งผู้ปลูกติดยาเสพติดจากฝิ่นเป็นจำนวนมาก และบางส่วนยังถูกลักลอบนำมาขายในกรุงเทพฯ และส่งต่อไปยังต่างประเทศอีกด้วย

2.2 ▶ การดำเนินการต่อชาวม้งอพยพ

ในเวลานั้น รัฐบาลลาวพยายามกดดันรัฐบาลไทยให้จัดการปัญหาผู้พลัดถิ่นถ้ำกระบอกเพื่อไม่ให้กลายเป็นแหล่งซ่อนสมุขของกองกำลังก๊กชาติที่จะมีผลต่อการต่อต้านรัฐบาลลาว ซึ่งการเคลื่อนไหวของชาวม้งอาจทำให้เกิดผลกระทบต่อความสัมพันธ์ไทยและลาวได้ ไทยจึงร่วมมือกับสหรัฐอเมริกาขอให้มีนโยบายผ่อนปรนเพื่อรับผู้อพยพชาวม้งไปตั้งถิ่นฐานยังประเทศที่สาม ทำให้สามารถแก้ไขปัญหา “ม้งวัดถ้ำกระบอก” จนเป็นผลสำเร็จ รวมถึงสามารถเปิดชุมชนม้งในลาวใหม่ที่พักสงฆ์วัดถ้ำกระบอกได้สำเร็จ

อย่างไรก็ตาม ปรากฏการณ์ดังกล่าวก่อให้เกิดกระแสของชาวม้งหลังไหลเข้าสู่ไทยอีกระลอก เนื่องจากยังมีม้งบางส่วนที่ยังหลงเหลืออยู่ได้หลบหนีไปอยู่ที่บ้านห้วยน้ำขาว จังหวัดเพชรบูรณ์ และมีการโฆษณาหลอกลวงผู้อพยพชาวม้งจากลาวมาเพิ่มเติม โดยอ้างว่าจะมีการพาไปตั้งถิ่นฐานในประเทศที่สาม จึงมีชาวม้งอพยพเข้ามาอีกราวหมื่นคน จนกลายเป็นชาวม้งลาวบ้านห้วยน้ำขาวและชาวม้งลาวหนองคายในเวลาต่อมา ซึ่งรัฐบาลไทยพยายามแก้ไขปัญหาดังกล่าวบนพื้นฐานของพระราชบัญญัติ พ.ศ. 2522 พร้อมร่วมมือในลักษณะทวิภาคีกับรัฐบาลลาวเพื่อแก้ไขปัญหา นี้ แม้เบื้องต้นลาวจะมีได้ให้ความร่วมมือกับไทยเท่าใดนัก แต่ลาวได้ปรับทัศนคติและให้ความสำคัญมากขึ้น เนื่องจากลาวเกรงว่าปัญหาดังกล่าวจะเป็นภัยคุกคามความมั่นคงต่อลาวมากขึ้นในอนาคต ทั้งนี้ ความตกลงดังกล่าวนำไปสู่หลักการสำคัญ คือ ชาวม้งลาวอยู่ในสถานะ “ผู้ลี้ภัยหลบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย” เพื่อแสดงให้เห็นว่าไม่มีการสู้รบประหัตประหารหรือปราบปรามชาวม้งในลาว

2.3 นโยบายการแก้ไขปัญหาในระยะแรก

การดำเนินการแก้ไขปัญหาวังลาวประสบกับปัญหาและอุปสรรคมาโดยตลอด แม้ว่าไทยจะตั้งกลไกตรวจสอบและคัดกรองเพื่อพิสูจน์สัญชาติและสอบสวนสาเหตุของการหลบหนีเข้ามา แต่ทว่า ประชาคมระหว่างประเทศ องค์กรสิทธิมนุษยชน และองค์การชาวมังลาวในสหรัฐอเมริกา ได้กดดันให้ไทยยุติการส่งชาวมังลาวกลับประเทศ เนื่องจากเห็นว่า กระบวนการคัดกรองไม่โปร่งใส อีกทั้งกองทัพไทยได้อำนวยความสะดวกให้ชาวมังลาวยอมสมัครใจกลับประเทศ ซึ่งเป็นการเพิ่มความหวังในการไปตั้งถิ่นฐานในประเทศที่สามให้แกชาวมังลาว ทำให้ชาวมังลาวส่วนใหญ่ไม่สมัครใจกลับประเทศ ส่งผลให้การแก้ไขปัญหามีแนวโน้มที่จะไม่แล้วเสร็จตามระยะเวลาที่ได้ตกลงกันไว้ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างไทย-ลาว ได้

2.4 นโยบายความมั่นคงที่นำไปสู่การยุติปัญหามังลาว

ไทยสามารถสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ประชาคมโลกได้ว่า การดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวของไทยเป็นไปด้วยความโปร่งใส อีกทั้ง ลาวยังได้แสดงเจตนาชัดเจนว่าจะให้การดูแลเป็นพิเศษต่อชาวมังในฐานบุคคลในความห่วงใย (Persons of Concern – POC) กลุ่มหนองคาย และกลุ่ม Screened-in บ้านห้วยน้ำขาว ไทยจึงตัดสินใจอำนวยความสะดวกโดยใช้กฎหมายส่งชาวมังลาวบ้านห้วยน้ำขาวและชาวมังลาวหนองคายกลับประเทศ เมื่อวันที่ 28 ธันวาคม พ.ศ. 2552 ทั้งนี้ ก่อนการส่งกลับ รัฐบาลไทยได้อนุญาตให้ผู้แทนสหรัฐฯ และสถานเอกอัครราชทูตที่เกี่ยวข้องเข้าไปสัมภาษณ์ชาวมังลาวหนองคาย เพื่อให้เป็นตามลำดับขั้นตอนการตั้งถิ่นฐานในประเทศที่สามซึ่งต้องเริ่มต้นในประเทศไทย

3 การแก้ไขปัญหาอดีตทหารจีนกบฏ (ทช.)

พฤติกรรมการณ์ของ อดีต ทช. หรือกองทัพปลดแอกของจีนคอมมิวนิสต์ในสมัยสงครามเย็นซึ่งไม่สามารถเข้าไปมีอำนาจในแผ่นดินใหญ่ได้ดั้งเดิม จึงหลบหนีเข้าสู่พรมแดนทางตอนเหนือของไทย โดยมีพฤติการณ์เกี่ยวข้องกับการค้ายาเสพติด การสู้รบกองกำลังชนกลุ่มน้อยเพื่อแย่งชิงพื้นที่อิทธิพล การปฏิบัติการละเมิดอธิปไตย/กฎหมายบ้านเมือง เป็นต้น การกระทำดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงปลอดภัยในพื้นที่ชายแดนภาคเหนืออย่างมาก

3.1 การจัดตั้งกองทัพ 3 และกองทัพ 5

อดีต ทช. ที่ไม่ยอมกลับได้วันพากันหลบหนีเข้าสู่พรมแดนภาคเหนือของไทย โดยแบ่งออกเป็นหลายกลุ่มที่สำคัญ คือ (1) กองทัพ 5 กลุ่มนายพลต่วน ซี หุ่น อาศัยอยู่ในพื้นที่ อำเภอแม่สายและอำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย มีกำลังประมาณ 1,500 คน (2) กองทัพ 3 กลุ่มนายพลลิ วันช้วน อาศัยกระจุกกระจายในพื้นที่อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ รวมทั้ง อำเภอเชียงของและอำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย มีกำลังประมาณ 4,000 คน (3) กลุ่มนายพลม้า จิง โก๊ะ มีกองกำลังอยู่ใต้บังคับบัญชาประมาณ 400 – 500 คน อาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ อย่างไรก็ตาม แม้จะมีการรวมกลุ่มกัน แต่ยังไม่สามารถปกครองบังคับบัญชากันได้เต็มที่ เนื่องจาก จีนฮ่อถืออาวุธเหล่านี้ขาดระเบียบวินัยและละเมิดต่อกฎหมาย

บ้านเมืองไทย นายพลต่วนซี หุ่น จึงคิดระบบควบคุมระเบียบวินัยของกองกำลังดังกล่าวด้วยการจัดตั้งกองทัพ 5 โดยมีนายพลต่วนซี หุ่น เป็นผู้บัญชาการ และมีกองบัญชาการอยู่ที่ต๋อยแม่สะลอง ตำบลป่าซาง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย นอกจากนี้ นายพลลิ วันช้วน ได้เป็นผู้บัญชาการ ณ กองบัญชาการ ถ้ำงอบ ตำบลปลงดำ อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่

3.2 สภาพปัญหา

3.2.1 ปัญหาการละเมิดอธิปไตยของชาติที่เกิด

จากการรวบรวมกำลัง การตั้งฐานการปฏิบัติการในเขตไทย การสะสมอาวุธยุทโธปกรณ์ที่ร้ายแรง การลำเลียงยาเสพติด และการแสดงอำนาจและอิทธิพลเหนืออาณาบริเวณพรมแดนไทย

3.2.2 ปัญหาการค้ายาเสพติดและสินค้าผิดกฎหมาย ซึ่งเป็นแหล่งรายได้หลักเพื่อบำรุงกองกำลังให้ดำรงอยู่ได้

3.2.3 ปัญหาการจัดตั้งโรงเรียนเถื่อน เพื่อสอนภาษาจีนบริเวณที่ตั้งกองบัญชาการ ทั้งนี้ โรงเรียนดังกล่าวถูกจัดตั้งขึ้นโดยพลการ มิได้อยู่ภายใต้การควบคุมของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งฝ่าฝืนพระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ของไทยชัดเจน

3.2.4 ปัญหาความสัมพันธ์กับพม่า (ชื่อเรียกประเทศในขณะนั้น) เนื่องจากจีนฮ่อถืออาวุธนี้ได้อาศัยไทยเป็นฐานปฏิบัติการค้าฝิ่นในพม่า รวมทั้ง ยังเป็นตัวการสำคัญที่ให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนกบฏพม่า ทำให้รัฐบาลพม่าไม่พอใจอย่างมาก เพราะทำการปราบปรามยากและอดีต ทจข. เหล่านี้ยังคงเป็นศัตรูถึงขั้นรบพุ่งกับพม่ามาก่อนอีกด้วย

3.3 การดำเนินการต่ออดีตทหารจีนคณะชาติ

สำนักงานสภาพความมั่นคงแห่งชาติ จึงร่วมมือกับหน่วยงานความมั่นคงที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว ด้วยการควบคุมการตั้งถิ่นฐานของ ทจข. การแปลงสัญชาติให้เป็นไทยโดยไม่ขัดกับหลักกฎหมายที่มีอยู่ การจัดตั้งหมู่บ้านให้อยู่อาศัยถาวร และปรับปรุงการศึกษาเถื่อนของ ทจข. ให้เป็นไปตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ จนนำไปสู่การแปรสภาพกองกำลังติดอาวุธให้เป็นพลเรือน

3.4 นโยบายในการแก้ไขปัญหาในระยะแรก

ในปี พ.ศ. 2511 สำนักงานความมั่นคงแห่งชาตินำโดย น.ต. ประสงค์ สุ่นศิริ อดีตเลขาธิการสภาพความมั่นคงแห่งชาติ พร้อมคณะ ได้ลงพื้นที่เพื่อศึกษาข้อเท็จจริงบนดอยแม่สะลอง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ต่อมาในปี พ.ศ. 2513 สภาพความมั่นคงแห่งชาติ ได้เสนอยุทธศาสตร์ในการแก้ไขปัญหาอดีต ทจข. ให้คณะรัฐมนตรีเห็นชอบ โดยมีสาระสำคัญ คือ อนุญาตอดีต ทจข. และครอบครัวสามารถอาศัยอยู่ในประเทศไทยต่อไปได้ ในฐานะ “ผู้อพยพ” โดยส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในพื้นที่ที่เคยอาศัยอยู่ แต่ให้จัดกำลังส่วนหนึ่งจากกองทัพที่ 3 และกองทัพที่ 5

ไปอาศัยอยู่ในพื้นที่ที่ทางราชการกำหนด และให้บุคคลเหล่านี้มีสภาพเป็นราษฎรธรรมดา มีใบกองกำลังทหารในระหว่างปลายปี พ.ศ. 2513 – 2517 เกิดการปะทะกันระหว่างอดีต ทจข. และผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ (ผกค.) ที่อาศัยอยู่ในดอยหลวงและดอยผาหม่น จังหวัดเชียงรายขึ้น อดีต ทจข. ได้รับชัยชนะ เนื่องจากความชำนาญในการสู้รบแบบกองโจรในสภาพภูมิประเทศที่เป็นป่าเขามากกว่า ทำให้ ผกค. ต้องทิ้งฐานที่มั่นและหมดอิทธิพลลง ด้วยเหตุนี้รัฐบาลไทยจึงมอบหมายกระทรวงมหาดไทยและกระทรวงกลาโหมร่วมเสนอหลักการสำคัญเกี่ยวกับคุณสมบัติของ อดีต ทจข. เพื่อดำเนินการให้เป็นบุคคลต่างด้าวและสามารถแปลงสัญชาติเป็นไทยโดยไม่ขัดกับหลักกฎหมายที่มีอยู่ จากนโยบายดังกล่าว ทำให้ อดีต ทจข. พร้อมครอบครัวราว 3,000 คน ได้รับสัญชาติไทยและมีสิทธิหน้าที่เช่นเดียวกับคนไทย

3.5 นโยบายความมั่นคงที่นำไปสู่การยุติปัญหาอดีตทหารจีนคณะชาติ

สำนักงานความมั่นคงแห่งชาติ ได้ติดตามสถานการณ์และผลการปฏิบัตินโยบายอย่างสม่ำเสมอ อีกทั้งได้เดินทางไปศึกษาข้อเท็จจริงในพื้นที่ ทำให้พบว่า ยังมีปัญหาบางประการในการแก้ไขปัญหาอดีต ทจข. จึงได้เสนอแนวนโยบายต่อรัฐบาลและคณะรัฐมนตรี ซึ่งมีมติเห็นชอบเมื่อวันที่ 12 มิถุนายน พ.ศ. 2527 ดังนี้

3.5.1 ด้านการปกครอง กำหนดให้กระทรวงมหาดไทยเข้าจัดตั้งและปกครองหมู่บ้านอดีต ทจข. ทั้ง 11 พื้นที่ ในเขต 2 จังหวัด (เชียงใหม่และเชียงราย) ตามพระราชบัญญัติลักษณะการปกครองท้องที่ พ.ศ. 2427 เพื่อให้หน่วยงานราชการอื่น ๆ สามารถเข้าพัฒนาและดูแลได้

3.5.2 ด้านการควบคุม กำหนดให้กระทรวงมหาดไทยควบคุมดูแลหมู่บ้านอดีต ทจข. ที่ได้รับมอบหมายจากทหาร โดยกำหนดมาตรการควบคุมการอนุญาตออกนอกพื้นที่ให้รัดกุมยิ่งขึ้น และให้กองทัพภาคที่ 3 รับผิดชอบด้านการรักษาความมั่นคง

3.5.3 ด้านการศึกษา ระงับการเปิดสอนภาษาจีนที่มีหลักสูตรและผู้สอนผิดระเบียบของกระทรวง ศึกษาธิการ

3.5.4 ด้านการให้สัญชาติและสถานะคนต่างด้าว

กำหนดให้กระทรวงมหาดไทยเป็นผู้รับผิดชอบหลัก โดยพิจารณาให้สัญชาติตามประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 337 แต่หากถูกจับกุมในคดีสำคัญที่เป็นภัยต่อความมั่นคงของไทยให้พิจารณาถอนสัญชาติ

จากการดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาอดีต ทจช. ตามที่สภาความมั่นคงแห่งชาติ ได้เสนอแนะต่อรัฐบาลและได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องเป็นอย่างดี ทำให้ปัญหาดังกล่าวสามารถคลี่คลายลงได้

3.6 การแก้ไขปัญหาผู้อพยพอินโดจีนในประเทศไทย

สภาพภูมิศาสตร์ไทยมีชายแดนติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน ทำให้ประสบปัญหาต่างๆมาโดยตลอด ทำให้ประเทศไทยหลีกเลี่ยงปัญหาผู้อพยพและหลบหนีเข้าเมืองได้ยาก ทั้งนี้ ผู้อพยพอินโดจีนได้หลบหนีเข้ามายังไทยเมื่อ พ.ศ. 2528 นับว่าเป็นกลุ่มที่สร้างปัญหาและความยุ่งยากมาสู่ประเทศไทยเป็นอย่างมาก เพราะส่งผลกระทบต่อผลประโยชน์แห่งชาติทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยสภาความมั่นคงแห่งชาติ ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการแก้ไขปัญหาอย่างต่อเนื่องเป็นเวลานาน 20 ปี สาเหตุของการอพยพเข้าสู่ไทย ได้แก่ ฝ่ายคอมมิวนิสต์เข้ามามีครอบครองประเทศในอินโดจีน และเวียดนามเข้ายึดครองกัมพูชาสภาพปัญหา การอพยพเข้าสู่ไทย ได้ส่งผลกระทบต่อการบริหารและการปกครอง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ภาระค่าใช้จ่ายและบุคลากรในการดำเนินงาน อีกทั้ง การล่องล้าอธิปไตยจากฝ่ายตรงข้ามก่อให้เกิดคลาดมิต นอกจากนี้ยังเป็นสาเหตุสำคัญที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสภาพพจน์ที่ดีของไทยอีกด้วย

นโยบายการแก้ไขปัญหาในระยะแรก

ในระยะแรกรัฐบาลมุ่งดำเนินการสกัดกั้นและผลักดันผู้อพยพอินโดจีนออกนอกประเทศ แต่ไม่เป็นผลเท่าใดนัก จึงใช้วิธีควบคุมเพื่อหาทางส่งออกนอกประเทศให้ได้ที่สุด

นโยบายความมั่นคงที่นำไปสู่การยุติปัญหาผู้อพยพอินโดจีน

ต่อมาในปี พ.ศ. 2521 รัฐบาลได้กำหนดนโยบายผ่อนผันให้บุคคลดังกล่าวอาศัยในไทยอย่างเป็นทางการชั่วคราว เพื่อรอการส่งกลับถิ่นฐานเดิมเมื่อสถานการณ์เอื้ออำนวยให้ ขณะเดียวกันก็ผ่อนปรนให้เดินทางไปตั้งถิ่นฐานในประเทศที่สามได้ ทั้งนี้ สภาความมั่นคงแห่งชาติได้เสนอแนวทางการสกัดกั้นและผลักดันการควบคุมการสอบสวนแยกประเภท และการแก้ไขปัญหาที่ถาวร (Durable solutions) เพื่อเป็นกรอบและทิศทางให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องนำไปปฏิบัติ

การดำเนินการของรัฐบาลในเวทีการเมืองระหว่างประเทศ

รัฐบาลมีจุดมุ่งหมาย คือ การเรียกร้องให้ประเทศต่าง ๆ ตระหนักว่า ปัญหาผู้อพยพอินโดจีนเป็นปัญหาระหว่างประเทศที่ทุกประเทศต้องร่วมมือแก้ไข และให้ความช่วยเหลือเพื่อแบ่งเบาภาระของไทย ซึ่งประสบความสำเร็จพอควร เพราะสามารถกระตุ้นให้กลุ่มประเทศอาเซียนให้ความสนใจและตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาผู้อพยพพลัดถิ่นอินโดจีน โดยไทยได้ส่งคณะผู้แทนไทยเข้าร่วมประชุมทุกครั้งที่มีการพิจารณาเกี่ยวกับปัญหาผู้อพยพอินโดจีน เช่น การประชุมสมัชชาสหประชาชาติ การประชุมของคณะกรรมการบริหารของ UNHCR (Excom) ณ นครเจนีวา เป็นต้น จากการร่วมมือกันของส่วนราชการต่าง ๆ ที่ร่วมกันดำเนินการแก้ไขปัญหาอย่างจริงจัง ทั้งกระทรวงต่างประเทศ กระทรวงมหาดไทย กองบัญชาการกองทัพไทย รวมทั้งความร่วมมือของสำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ และประเทศต่าง ๆ ในการรองรับผู้อพยพไปประเทศที่สามและการส่งกลับถิ่นฐานเดิมจำนวนหนึ่ง ในที่สุดเราก็สามารถแก้ไขปัญหาผู้อพยพจำนวนมากมายเหล่านี้นี้ได้